

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122208507
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8122208507.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a Mgr. Miloša Koleka, v právnej veci starostlivosti súdu o mal. I. H., J.. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpenú opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny K., pochádzajúcu z matky neb. O. Z. a z otca K. H., J.. XX.XX.XXXX, G. Z. XXX, J.Ý. Z., za účasti pestúny S.. I. Z., J.. XX.XX.XXXX, G. K., K. Y. X, o návrhu Z. S., J.. XX.XX.XXXX, G. K.Š., J. G. XX, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní pestúny proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 29P/260/2022-21 zo dňa 17.10.2022 takto

rozhodol:

Potvrďuje uznesenie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal, aby súd neodkladným opatrením zveril mal. I. H., J.. XX.XX.XXXX do jeho starostlivosti.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením rozhodol tak, že:

„I. zveruje mal. I.Ó. H., J.. XX.XX.XXXX do starostlivosti Z. S.I., J.. XX.XX.XXXX, G. K., J. G. XX,

II. ukladá Z.F. S., J.. XX.XX.XXXX, G. K., J. G. XX, aby v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú I. H., J.. XX.XX.XXXX, pochádzajúcu z matky neb. O. Z. a z otca K. H.H., J.. XX.XX.XXXX, v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia podal návrh vo veci samej.“

3. Rozhodnutie súd právne zdôvodnil ust. § 324 ods. 1, § 325 ods. 1, § 329 ods. 1, § 332 ods. 1, § 333, § 336 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 2 ods. 1 a 2, § 360 ods. 1, § 366, § 367 ods. 1 až 3, § 363 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

4. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že vzhľadom na krátku zákonnú lehotu na rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vychádzal pri rozhodovaní z listinných dôkazov, na základe ktorých dospel k záveru, že neodkladná úprava je v tomto prípade potrebná. Ustálil, že súčasná situácia maloletej odôvodňuje potrebu dočasne upraviť pomery maloletej v zmysle návrhu podaného navrhovateľom. Vzťah maloletej s pestúnkou je dlhšiu dobu narušený a komplikovaný, čo bolo súdu prvej inštancie zrejmé z viacerých konaní vedených na jeho súde. Maloletá I. sa stala matkou, v súčasnosti sa zdržiava v domácnosti navrhovateľa, kde sa spoločne so synom navrhovateľa starajú o svoje maloleté

dieťa. Mal. matka I. prejavila vôľu nebyť u pestúanky, ale v rodine svojho priateľa, s ktorým má spoločné dieťa, o ktoré sa starajú v domácnosti navrhovateľa, kde majú vytvorené vhodné podmienky. Maloletá matka si podala tiež návrh na priznanie rodičovských práv a povinností vo vzťahu ku svojej mal. dcére I. S.. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, správu opatrovníka i vyjadrenie maloletej matky a jej vek mal súd prvej inštancie za to, že je dôvod návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť. V súlade s ustanovením § 336 ods. 1 CSP uložil navrhovateľovi povinnosť podať v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia návrh vo veci samej.

III. Obsah odvolania pestúanky

5. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie pestúanka. Uviedla, že napadnuté uznesenie trpí skutkovými aj právnymi vadami. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, aká podstatná skutočnosť nastala v relatívne krátkej dobe od augusta r. 2022, kedy súd zastavil konanie na nariadenie ústavnej starostlivosti do mesiaca september r. 2022, kedy bol zo strany navrhovateľa podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Útržkovité tvrdenia maloletej, že k zmene jej postoja došlo preto, že odvolateľka „neprijala otca jej dieťaťa“, je tvrdením nepravdivým z dôvodu, že k tejto osobe mala odvolateľka výhrady od samého počiatku, nie preto, že by spochybňovala jeho otcovstvo, ale práve z dôvodu, že túto osobu považovala za osobu, ktorá má na maloletú negatívny vplyv, o čom svedčí aj prebiehajúce trestné konanie vedené proti obvinenému P. S. na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 33T/58/2022, na ktorého bola podaná obžaloba pre zločin sexuálneho zneužívania podľa ust. § 201 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že vykonal súlož s maloletou v čase, keď nemala 15 rokov. Pestúanka ďalej namietala, že zo správy kolízneho opatrovníka mal. nevyplýva, že by vykonal odbornú prieskumnú činnosť a následne objektívne zhodnotil skutkový stav. Súd prvej inštancie síce osobne vypočul maloletú, no pestúnke návrh ani nedoručil na vyjadrenie a ani ju k jeho dôvodnosti nevypočul, pričom všetkým ostatným účastníkom bola daná možnosť sa k podanému návrhu vyjadriť buď priamo alebo nepriamo, čím súd prvej inštancie nepostupoval v konaní so zásadou spravodlivého súdneho procesu, ktorého imanentnou zložkou je aj rovnosť účastníkov konania a rovnosť zbraní. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia podľa odvolateľky tiež absentujú skutočnosti, z ktorých by bolo možné zistiť, akým spôsobom je zo strany navrhovateľa zabezpečená primárna starostlivosť o mal. dieťa (navrhovateľ je otec X mal. detí), akým spôsobom sú uhrádzané potreby rodiny, aké sú sociálne vzťahy medzi maloletou a členmi rodiny navrhovateľa a rovnako nie je zrejmé, či súd prvej inštancie zisťoval šk. dochádzku maloletej, jej prospech a správanie sa v šk. zariadení. Taktiež nezisťoval, či je o maloletú zo strany navrhovateľa postarané aj po zdravotnej stránke, a to dopytom ošetrojúceho lekára maloletej. Navrhla napadnuté uznesenie zmeniť a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť.

6. K odvolaniu pestúanky sa vyjadril kolízny opatrovník maloletej I.. Uviedol, že s rodinou spolupracuje U. K. O. M. V. O.. Z uvedeného centra kolízneho opatrovníkovi maloletej neboli hlásené nedostatky v starostlivosti mladých rodičov o mal. I. S., ani nedostatky v starostlivosti S. o mal. I. H.. Vzťahy medzi pestúankou S.. Z. a mal. I. H. sú aj naďalej narušené. Mal. I. sa odmieta vrátiť do starostlivosti pestúanky, chce ostať bývať v rodine S.. Opakovane sa vyjadruje, že už nechce byť v pestúanskej starostlivosti. Kolízny opatrovník maloletej ďalej uviedol, že na ich úrade sa dňa 21.11.2022 konalo stretnutie s pestúankou aj mal. I.. Pestúanka uviedla, že v lete bolo všetko v poriadku, nehádali sa a nerozumie prečo I. zmenila svoj názor a už pri nej nechce byť, nakoľko v konaní o nariadenie ústavnej starostlivosti a určenie výživného sa vyjadrila, že chce ísť k nej. I. uviedla, že pestúnke je vďačná za všetko, čo pre ňu urobila, aj za výlety, ktoré s ňou absolvovala. Cez prázdniny v lete 2022 nebolo z jej pohľadu všetko v poriadku, nakoľko jej pestúanka stále opakovala, že sa určite dá dokopy s P. S. a znova otehotnie. Na stretnutí bola riešená aj školská dochádzka mal. I., nakoľko pestúanka trvala na tom, aby mal. I. navštevovala N. Š. I. S. formou individuálneho učebného plánu. Mal. I. uviedla, že toho času nechce študovať na uvedenej škole, nakoľko sa chce venovať výchove svojej dcéry. Mal. I. má ukončenú povinnú školskú dochádzku. Do školy by sa chcela vrátiť, keď jej dcéra bude navštevovať materskú školu. Ďalej mal. I. uviedla, že ju pestúanka doma zamykala a keď niekam išla, sledovala ju autom. Začiatkom leta sa mal. I. rozišla s P. S., no neskôr sa dali znova dokopy, no zo strachu z pestúanky jej to nepovedala. Mal. I. uviedla, že sa u S. cíti dobre, má tam všetko, čo potrebuje. Cez deň pomáha pani S. v domácnosti a stará sa o svoju dcéru. Pán S. uviedol, že mal. I. sa o dieťa stará vzorne, dá si od nich poradiť. Trvá na tom, aby bola mal. I. v jeho starostlivosti. Vykáňanými sociálnymi šetreniami neboli zistené nedostatky v starostlivosti pána Z. S. a jeho manželky o mal. I. H..

7. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka maloletej zaslala repliku pestúnka. Uviedla, že aj z vyjadrenia kolízneho opatrovníka mal. I. je zrejmé, že výchovné prostredie navrhovateľa nie je vhodným prostredím pre výchovu maloletej, kde jej podľa jej názoru hrozí nebezpečenstvo spustnutia. Má za to, že navrhovateľ nie je schopný zabezpečovať plnohodnotnú osobnú starostlivosť o mal. dieťa, a to ani jeho manželka, ktorá sa stará o ďalších X mal. detí. Navyše, zo strany navrhovateľa je podľa pestúanky evidentný nezáujem o to, aby mal. I. pokračovala v školskej dochádzke a dosahovala dobré výsledky a mala tak vytvorené lepšie životné podmienky pre seba a aj pre svoje mal. dieťa. Podľa pestúanky je potrebné vo veci zohľadniť nielen názor maloletej, ale aj jej osobnosť, rozumovú a mentálnu vyspelosť a jej najlepší záujem. Poukázala na závery vyplývajúce zo znaleckého posudku, ktorý doložila. To, že maloletá preferuje benevolentný režim navrhovateľa, nemôže mať podľa pestúanky za následok, že názor maloletej je aj správny. Má za to, že sa o ňu vždy príkladmo starala ako o vlastné dieťa, zahrňovala ju láskou a nehou a konala vždy v zhode s jej najlepšími záujmami.

8. K replike pestúanky zaslal dupliku kolízny opatrovník maloletej I.. Poukázal na stretnutie s pestúankou aj mal. I., ktoré sa konalo na ich úrade dňa 21.11.2022. Pestúanka pred stretnutím žiadala, aby mal. I.V. na stretnutie doniesla všetky učebnice, aby ich mohla odovzdať v škole. Pán S. pri sociálnom šetrení uviedol, že je ochotný vozit' mal. I. do školy do S. podľa individuálneho učebného plánu. Mal. I. uviedla, že toho času nechce študovať na uvedenej škole, nakoľko sa chce venovať výchove svojej dcéry. Mal. I. má ukončenú povinnú školskú dochádzku. Do školy by sa chcela vrátiť, keď jej dcéra bude navštevovať materskú školu. Vzťahy medzi pestúankou S.. Z. a mal. I. H. sú aj naďalej narušené. Mal. I. sa odmieta vrátiť do starostlivosti pestúanky, chce ostať bývať v rodine S.. V rodine S. sú pravidelne vykonávané neohlásené sociálne šetrenia. Pri žiadnom zo sociálnych šetrení neboli zistené nedostatky v starostlivosti S. o mal. I. a rovnako ani mal. matky a jej partnera o mal. I. S.. S rodinou spolupracuje U. K. O. M. V. O. za účelom vykonávania odbornej metódy na prispôsobenie sa novej situácii - § 11 ods. 3 písm. b) bod 1 Zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Z uvedeného centra neboli hlásené nedostatky v starostlivosti mladých rodičov o mal. I. S. ani nedostatky v starostlivosti S. o mal. I. H..

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), v spojení s ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že odvolanie pestúanky nie je dôvodné.

10. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že mal. I. sa spolu so svojou maloletou dcérou zdržiava v domácnosti navrhovateľa, ktorý je starým otcom dieťaťa mal. I.. V priebehu odvolacieho konania sa skutočný stav v rodine mal. I. nezmenil.

11. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

12. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

13. Odvolací súd dôkladne posúdil, čo je v najlepšom záujme mal. I., ktorá je v súčasnej dobe už biologickou matkou dieťaťa, ktoré sa narodilo na Z. S. roku, t.j. XX.XX.XXXX, ktorého otcom je syn navrhovateľa. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne zohľadnil nielen názor maloletej, ale aj jej vek.

14. Mal. I. je už na prahu dospelosti, v N. Y. V. dovŕši XX rokov. Aj s ohľadom na túto skutočnosť má odvolací súd za to, že je správne zohľadniť názor maloletej, najmä za situácie, kedy mal. I. je už sama matkou dieťaťa. Mal. I. jednoznačne a opakovane vyslovila svoje želanie bývať s rodinou navrhovateľa, ktorá nielen jej a jej mal. dieťaťu poskytuje starostlivosť a podporu v čase, kedy sa ona sama stala matkou, pričom v spoločnej domácnosti sa zdržiava aj otec dieťaťa mal. I.. Takéto usporiadanie vzťahov

umožňuje dieťaťu mal. I. vyrastať v úplnej rodine, kde je prítomný aj otec, ktorý sa na výchove a starostlivosti o maloleté dieťa aj aktívne podieľa, teda to, čo mal. I. sama nikdy nezažila.

15. Z priebehu jednotlivých udalostí v rodine mal. I. je zrejmé, že vzťahy medzi pestúnkou a mal. I. sú mimoriadne napäté a konfliktné. Mal. I. otvorene deklarovala, že nechce bývať so svojou pestúnkou a v súčasnej dobe dokonca ani nemá záujem sa s ňou stretávať, komunikovať s ňou, či vôbec s ňou udržiavať vzťah. Svojej pestúnke je mal. I. vďačná za jej dlhoročnú starostlivosť, ale ako sama maloletá opakovane vyjadrila, jej momentálnym najvyšším záujmom je starať sa o svoju dcéru spolu s otcom jej dieťaťa. Nakoľko však túto skutočnosť odmieta pestúnka akceptovať (ako vyplýva z odvolania pestúanky, otca dieťaťa mal. I. neprijala, pričom s jeho osobou mala problém od samého počiatku), situácia dospela do štádia, kedy mal. I. akýkoľvek kontakt s pestúnkou odmieta. Takýto stav odvolací súd hodnotí ako mimoriadne nepriaznivý. Bez ohľadu na skutočnosť, či sú výhrady pestúanky voči partnerovi mal. I. opodstatnené alebo nie, nie je možné ignorovať fakt, že partner mal. I. je už aj otcom ich spoločného dieťaťa. S ohľadom na uvedené, ako aj na závery, ktoré vyplývajú z rozsiahleho šetrenia kolízneho opatrovníka, sa odvolaciemu javí, že je v najlepšom záujme mal. I., aby bola zverená do starostlivosti navrhovateľa a mohla tak bývať aj spolu so svojim dieťaťom a jeho otcom v spoločnej domácnosti. Odvolací súd súčasne dopĺňa, že takéto usporiadanie vzťahov samo o sebe nijako nebráni, aby vzťah medzi pestúnkou a mal. I. bol definitívne ukončený. Naopak, odvolací súd má za to, že je v záujme mal. I., aby aj naďalej udržiavala kontakt s odvolateľkou, ktorá môže byť veľkým prínosom pre jej ďalší život. Uvedené je však možné len za predpokladu, že odvolateľka bude akceptovať vôľu mal. I. a aj otca jej dieťaťa a jeho rodinu a všetky zúčastnené strany sa budú snažiť obnoviť narušené vzťahy aj s ohľadom na mal. I. ako aj jej dieťa, keďže ide o osobu, s ktorou mala mal. I. najbližšie vzťahové väzby a ktorá jej zabezpečovala riadnu a všestrannú starostlivosť.

16. Vo vzťahu k námietkam pestúanky ohľadom pokračovania mal. I. v šk. dochádzke, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že mal. I. má ukončenú povinnú školskú dochádzku, a preto ju nemožno nútiť pokračovať v štúdiu proti jej vôli. Odvolací súd však súčasne dopĺňa, že v tomto ohľade súhlasí s odvolateľkou, že je v záujme mal. I. a jej dieťaťa, aby si dokončila vzdelanie, čo v konečnom dôsledku bude na prospech nielen mal. I., ale celej jej rodine.

17. Vo vzťahu k námietkam pestúanky ohľadom trestného stíhania otca dieťaťa mal. I., odvolací súd v prvom rade zdôrazňuje, že takéto konanie (vykonanie súložie s osobou mladšou ako 15 rokov) v žiadnom prípade neodobruje, ani neschvaľuje. Odvolací súd sa podrobne oboznámil s obsahom znaleckého posudku, na ktorý poukazovala aj samotná odvolateľka, pričom z jeho záverov vyplýva, že „konanie páchatel'a (pokiaľ sa dialo) nezanechalo na psychickom stave menovanej žiadene negatívny vplyv. Vzťah s ním, ako aj sexuálne styky podstúpila dobrovoľne, za svojej aktívnej participácie a zdôvodňuje svoje správanie kladným emocionálnym vzťahom, láskou k menovanému. Poškodená neutrpela ujmu na zdraví po duševnej stránke, ktorá by vznikla pôsobením páchatel'a. Konanie menovaného nemalo negatívny vplyv na psychiku poškodenej. Menovaná sa jeho konaniu podrobovala dobrovoľne, resp. až proaktívne. V aktuálnom prežívaní nie sú prítomné znaky poukazujúce na traumy, či zvýšenú mieru stresu, ani príznaky depresívnych či nadmerných úzkostných reakcií.“. Uvedené závery neboli nijako spochybnené ani namietané, preto ich odvolací súd pri posudzovaní najlepšieho záujmu mal. I. zohľadnil.

18. Odvolací súd má za to, že je potrebné každý prípad zverenia mal. dieťaťa posudzovať individuálne s ohľadom na jeho špecifiká. Ani v prípade mal. I. tomu nemôže byť inak. Aj napriek skutočnosti, že okolnosti narodenia dieťaťa mal. I. nie sú štandardné (vek maloletej matky, trestné stíhanie otca dieťaťa mal. matky), odvolací súd má za to, že v najlepšom záujme mal. I. je, aby jej bolo umožnené spolu s jej dieťaťom bývať s otcom jej dieťaťa, ktorý mal. matke je nápomocný pri výchove a starostlivosti o ich spoločnú dcéru. Súčasne je potrebné uviesť, že tzv. viacgeneračné bývanie, t.j. bývanie mal. I., jej dieťaťa, otca jej dieťaťa aj s rodičmi otca dieťaťa mal. I. - S., môže byť, vzhľadom na nízky vek rodičov dieťaťa - I. S., za danej situácie v záujme mal. I. a celej mladej rodiny.

19. S ohľadom na všetky osvedčené skutočnosti, má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia postupoval v intenciách vyššie uvedeného, a preto jeho rozhodnutie považuje za vecne správne.

20. Zhrnúc teda doposiaľ uvedené, odvolací súd sa stotožnil s napadnutým rozhodnutím a ako vecne správne ho postupom podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

21. Do doby právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Prešov sú účastníci konania povinní riadiť sa nateraz učenou úpravou neodkladným opatrením.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).